

Jana Majerčíková

Název příspěvku (posteru, sympozia) v ČJ

Rodiče a mateřská škola. Proměny očekávání rodičů od učitelů a od mateřské školy v uplynulých třiceti letech (Parents and Nursery Schools. Changes of Parents' Expectations Directed Toward Teachers and Nursery Schools after 30 Years)

Klíčová slova v ČJ

Vztah mateřské školy a rodiny, proměna, očekávání rodičů

Klíčová slova v AJ

Relationship between nursery schools and families, change, parents' expectations

Cíle v ČJ

Cílem příspěvku je přispět k reflexi změn ve vztazích mateřské školy a rodiny za uplynulých třicet let a na příkladu vybrané mateřské školy objasnit očekávání současných vysokoškolsky vzdělaných rodičů od mateřské školy a jejích učitelek.

Teoretická východiska v ČJ

V mateřské škole s rodiči nelze nespolupracovat. Legitimní požadavek na spolupráci je založen na premise (rozvíjené v našich podmínkách až od 90. let minulého století), že integrovaný postup školy a rodiny je efektivní pro učitele, rodiče, ale především pro samotné dítě, zejména v předškolním věku. Dosažené vzdělání rodičů se významně promítá do míry jejich dohledu a participace na rozvíjení vzdělávací kariéry vlastního dítěte již před nástupem do ZŠ. Především rodiče s vyšším vzděláním si uvědomují, že jejich zapojení do školní přípravy dítěte se významně podílí na jeho školní úspěšnosti a prosperitě. Oporu pro toto tvrzení nalzáme například v teorii kulturního kapitálu P. Bordieaua (1998) nebo ve výzkumech A. Lareau (2000), která píše o soustředěné kultivaci dítěte ze strany středostavovských rodičů. Od této skutečnosti se následně odvíjí zapojení rodičů i jejich očekávání od školy – chtějí rozvoj svého dítěte monitorovat, kontrolovat a případně do něj intervenovat. Takovýto přístup by před třiceti lety byl realizovatelný jen stěží.

Metodologie v ČJ

Cílem výzkumu je odhalit očekávání vysokoškolsky vzdělaných rodičů od učitelek a od mateřské školy, do které docházejí jejich děti. Výzkumné šetření je pokračováním výzkumu realizovaného prostřednictvím strategie jednopřípadové studie o mateřské škole z roku 2016 (Majerčíková & Rebendová, 2016). Ve snaze navázat na tento

výzkum bylo v roce 2019 realizováno dalších 5 interview s rodiči a dotazníkové šetření s 33 rodiči této mateřské školy. Zjištění z interview i dotazníku byla podrobena kvalitativní obsahové analýze. (V uvedeném příspěvku pracujeme pouze s daty získanými z jeho otevřených položek.)

Závěry v ČJ

Výsledky šetření jsou příspěvkem k reflexi relevantních změn v charakteru vztahů školy a rodiny, učitelů a rodičů jako důležitých aktérů předškolního vzdělávání v uplynulých třiceti letech. Ze zjištění vyplývá, že očekávání vysokoškolsky vzdělaných rodičů jsou úzce vázána především na individuální rozvoj jejich dítěte. Rodiče žádají jasné, hutné a obsáhlé informace o rozvoji dítěte v průběhu celého vzdělávání. Podle výsledků šetření však možnosti školy realizovat takto intenzivní komunikaci a spolupráci někdy narážejí na kapacity samotných učitelek a indikují omezování jejich pedagogické autonomie.

Souhrn příspěvku v AJ

The paper reflects on the relationships between nursery schools and families after 30 years of democracy in the Czech Republic. The study observes the expectations of contemporary parents – higher education graduates – directed toward nursery schools and their teachers, as gained via the strategy of an individual case study of one nursery school. Based on the analysis of the data gained from the interviews with 5 parents, as well as from the analysis of the responses from 33 parents on 4 open questionnaire items, it is obvious that parents have the ambition to monitor and check the individual development and education of their children. They ask for detailed information about their children and the school, which sometimes leads to conflicts with the teachers' capacities and signal the limitations of their pedagogical autonomy.

Bibliografie

- Bourdieu, P. (1998). *Teorie jednání*. Praha: Karolinum.
- Laureau, A. (2000). *Home Advantage: Social Class and Parental Intervention in Elementary Education*. London: Rowmen and Littlefield.
- Majerčíková, J., & Rebendová, A. (2016). *Mateřská škola ve světě univerzity*. Zlín: UTB ve Zlíně.